AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2010 / 3 • Ocak 2010

BULGARİSTAN'IN TAZMİNAT TALEBİ (II)

Ömer Engin LÜTEM

Dünkü yazımızda, Bulgaristanın tazminat taleplerini dayandırdığı 1925 Türkiye Bulgaristan Antlaşması hakkında bilgi vereceğimizi belirtmiştik. Bu konuyu ele almadan önce kısaca Balkan Savaşlarına değinmemiz gerekmektedir. Bilindiği gibi 1912de başlayan Birinci Başkan Savaşında Osmanlı İmparatorluğu yenilmiş ve Avrupa kıtasındaki topraklarını kaybetmişti. Bu topraklar, Batıdan Doğuya doğru, günümüzdeki Arnavutluk, Makedonya, Batı Trakya ve Bulgaristanda Kırcali ve Rodop bölgeleridir. Türkiye Trakyasının yarıdan fazlası da bu savaş sonunda elden çıkmış ve Bulgaristana verilmiştir. Birinci Balkan Savaşı sırasında Bulgar güçlerinin özellikle Batı Trakya, Kırcali ve Rodopdaki, başta Türkler olmak üzere, Müslüman sivil halka çok eziyet ve katliam yaptığı bilinmektedir. Bilimsel eserler dışında bu konuda Ömer Seyfettinin Beyaz Lâlesi nelerin olduğunu hakkında yeterince fikir vermektedir. Söz konusu eziyet ve katliamlar o dönemde yüz binlerce Türkü Osmanlı topraklarına göçe zorlamıştı. Savaş sonrasında kendisine verilen toprakları az bulan Bulgaristan bir baskın şeklinde Yunan, Sırp ve Romen kuvvetlerine saldırmış ancak başarılı olamamıştır. Osmanlı güçleri bu fırsattan yararlanarak karşı taarruza geçmiş ve 1913te Edirneyi geri almışlardır. Bulgaristan ile yeniden bir anlaşma yapılarak sınır saptanmıştır. Bu sınır, bazı ufak değişikliklerle, bu günkü sınırdır. O dönemde Trakyanın doğusunda, Kırklareli ve civarında bir Bulgar azınlığı vardı. Birinci Balkan Savaşı sırasında ve sonrasında bu azınlığın Bulgar ordularına yardım etmesi ve ayrıca bazılarının Türklere yapılan eziyet ve katliama katılması haklarında gayet olumsuz duyguların doğmasına neden olmuştu. Edirnenin alınmasıyla beraber bunlardan bazıları Bulgaristana kaçmıştır. Bir kısmı da, aleyhlerindeki havanın etkisiyle, Bulgaristana göçmüştür. Bu grup Bulgaristanda Trakya Cemiyeti adı altında örgütlenmiş ve daima Türkiye aleyhindeki faaliyetlerin merkezinde olmuştur. Ayrıca bıraktıkları malların iadesini ve kendilerine tazminat verilmesini talep etmişlerdir. Bulgar Hükümetleri, zaman zaman bu örgütten Türkiyeye karşı yararlanmışlardır. Söz konusu örgüt bugün de vardır ve tazminat taleplerinin, ilk kez ve Türk-Bulgar ilişkilerinin en iyi olduğu bir dönemde, Bulgar hükümeti tarafından resmen kabul gördüğü anlaşılmaktadır. 1925 Antlaşmasına gelince tam adı Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Krallığı Arasında Dostluk Antlaşması dır. Başlıca hükmü iki ülke arasında bozulmaz bir barış ve içten ve sonsuz bir dostluk olacağını belirtmesidir. Bu antlaşma süresiz olduğundan günümüzde de geçerlidir. 1925ten günümüze iki ülke arasında barış korunmuş olmakla beraber, geçmiş olaylar hatırlandığında, içten ve sonsuz dostluktan bahsetmek biraz güçtür. Bu antlaşmaya azınlıkların durumu ve haklarına ilişkin bir protokol eklenmiştir. Söz konusu protokol 1912 yılından önce Türkiyede veya Bulgaristanda doğupta bu ülkelere göç etmiş kişilerin sahip

oldukları mallar üzerinde mülkiyet hakkını koruyacaklarını belirtmektedir. Ancak 1912den (Birinci Balkan Savaşından) sonra 1925 yılına kadar Türkiyeden Bulgaristana göç etmiş Bulgarların ve aynı dönem içinde Bulgaristandan Türkiyeye göç etmiş Müslümanların sahibi bulundukları taşınmaz malların bulundukları ülke Devletine geçtiği belirtilmiştir. Diğer bir deyimle Bulgaristanda göçen Bulgarların malları Türk Devletine, Türkiyeye göçen Müslümanların malları Bulgar hükümetine geçmiştir. Bu mallar için tazminat ödeneceğine dair bir hüküm yoktur. Bulgar hükümeti 1912den sonra göç eden Bulgarların malları için tazminat istemektedir. Bize göre 1925 Antlaşması buna cevaz vermektedir. Diğer yandan uluslararası ilişkilerde karşılıklılık çok önemli bir ilkedir. 1878den bu yana geçen yaklaşık 130 yıl içinde Bulgaristandan Türkiyeye göçen (çok kere göçe zorlanan) Türklerin ve diğer Müslümanların sayısı milyondan fazla olup Türkiyeden Bulgaristana göçen Bulgarların sayısının en az beş, altı mislidir. Bulgaristan Devlet Bakanı Balkan Savaşı sonrasında Bulgaristandan göçenlerin malları için 20. milyar dolar tazminat isterse Türkiye de, Türkiyeye göç edenler için, en az 100.000 milyar isteyebilir. Son olarak Bulgaristanın yıllık gayri safi milli hâsılasının (toplam milli gelirinin) 50 milyar dolar kadar olduğunu belirtelim.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "BULGARİSTAN'IN TAZMİNAT TALEBİ (II) ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2010 / 3. Ocak 07. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/BULGARISTAN-IN-TAZMINAT-TALEBI-II

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır